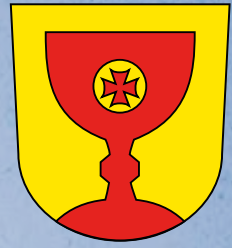

Eikä Jumalan lamppu ollut vielä sammunut 1. Sam 3:3

PYHÄKÖN LAMPPU

Helgedomens Lampa 2 / 2023

Kristittynä yhteiskunnassa

Sisarkirkko Kanadassa

”JOKAINEN OLKOON ALAMAINEN SILLE ESIVALLALLE, JONKA VALLAN ALLA HÄN ON.” (ROOM. 13:1)

☞ KALLE VÄÄTÄINEN, LHPK:N ITÄISEN ALUEEN ALUEROVASTI

Mikä ihmeen esivalta? Se tarkoittaa julkista valtiovaltaa, joka säätää ja käyttää lakeja. Eduskuntavaaleissa siis valitaan Suomeen esivalta. Kysymyksessä ei ole mitenkään vähäinen asia, sillä Raamatun mukaan esivalta tulee Jumalalta. Jumala on kansojen ja kansakuntien Herra ja hän antaa jokaiselle kansalle sopivaksi katsomansa esivallan.

Kristittyjen keskuudessa on havaintojeni mukaan jonkin verran sellaista ajattelua, että esivaltaa pidetään jumalattomana ja sen toimintaa paheksutaan. Tässä on tärkeää erottaa kaksi asiaa. Ensinnäkin esivallan päätöksiä saa ja pitääkin arvostella – tämä kuuluu demokraattiseen yhteiskuntajärjestykseen. Kristityt voivat vaikuttaa siihen, millainen esivalta on. Toiseksi on muistettava, että esivalta todellakin on Jumalan sallimuksesta sellainen kuin se on, vaikka se ei miellyttäisikään. On muistettava, että kun Paavali opettaa esivallasta, hän puhuu roomalaisesta miehitysvallasta. Sekin oli Jumalan antama!

Mitä kristittyjen sitten pitäisi tehdä? Vastaus johtaa kristilliseen kutsumukseen. Ensin Kristus palvelee sinua messussa antaen itsensä ja kaikki tivaan aarteet sanassaan ja ehtoollisessa. Sitten hän lähettää sinut palvelemaan Herraa iloiten. Sinulla on kutsumus. Olet kristitty, ihminen, Suomen kansalainen ja sinulla on arjen kutsumuksia. Kun teet työsi hyvin, huolehdi läheistäsi ja seurakunnastasi, palvelet Jumalaa. Kun perehdyt siihen, ketä kannattaa äänestää, ja äänestät parhaan harkintasi mukaan, palvelet Jumalaa. Kun selvität, miksi toisilla ihmisillä on kummallisia poliittisia mielipiteitä, palvelet Jumalaa.

Historiassa on lukematon määrä suuria yhteiskunnallisia vaikuttajia, joiden motiivina on Jumalan palveleminen. Heidän ei olisi tarvinnut tehdä mitään. He olisivat voineet vain valittaa esivallan pahuudesta ja sen puutteista. Kuitenkin halu vaikuttaa asioihin Jumalan kunniaksi ja lähimmäisten parhaaksi ajoi heitä muuttamaan maailmaa. Dietrich Bonhoeffer on historian yksi tunnetuimmista esimerkeistä. Hän ei voinut olla palaamatta natsien hallitsemaan kotimaahansa, vaikka oli jo päässyt maasta pois. Hän toteutti Jumalan antamaa kutsumusta. Harkitse samaa omassa elämässäsi.

Tietenkään kaikkien ei tarvitse pyrkiä maailmanparantajiksi, mutta jokaisesta kristittyä kehoitetaan rukoilemaan esivallan puolesta: Minä kehoitan siis ennen kaikkea anomaan, rukoilemaan, pitämään esirukouksia ja kiittämään kaikkien ihmisten puolesta, kuningasten ja kaiken esivallan puolesta, että saisimme viettää rauhallista ja hiljaista elämää kaikessa jumalisuudessa ja kunniallisuudessa. (1.Tim. 2:1-2) Yhteiskuntaan kuuluu jokainen Jumalan luoma ja Kristuksen kalliisti lunastama Suomen kansalainen. Muista siis, että sinun yhteiskuntasi alkaa perheestäsi, työ- ja opiskelukavereistasi, jokaisesta ihmisestä, jonka arjessa kohtaat. Rukouksen sisältönä on, että Herra kaiken hyvin johtaisi tässä maassa ja, ennen kaikkea, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tunteemaan totuuden.

Rukous esivallan puolesta on myös seurakunnan riittävä tehtävä esivallan ja politiikan suhteen. Messuun Kristuksen palveltavaksi täytyy mahtua jokaisen syntinsä tunnustavan ihmisen riippumatta hänen ideologiastaan tai poliit-

tisesta kannastaan. On vakava synti, jos politiikka tuodaan seurakuntaan. Vaikka jonkun poliittisen puolueen ajatukset olisivat miten hienoja, niiden puoluepolitiikka asettaa aina raja-aitoja joillekin ihmisille. Seurakunnan tehtävänä on julistaa Kristusta ja iankaikkista elämää hänessä. Mikään ihmisten keksimä ajatus tai ideologia ei saa estää syntistä ihmistä tulemasta Kristuksen luokse.

Monissa poliittisissa suuntauksissa on Jumalan sanan mukaisia ajatuksia ja tekoja. Näistä kristillinen seurakunta voisi monta kertaa ääneen kiittää. Aivan samalla tavalla kristillisen seurakunnan tehtävä on sanoa rohkeasti synniksi kaikki, mikä Jumalan sanan mukaan on syntiä. Tämä ei ole politiikan tuomista seurakuntaan, vaan Jumalan sanan julistusta. Jokaisen ihmisen kutsumus tarvitsee Jumalan sanan valoa. Jumalan lain ja evankeliumin julistaminen vallitsevan yhteiskunnan keskellä on kirkon tehtävä!

LÄHETYSHIIPPAKUNNAN VUOSI 2022 TILASTOJEN VALOSSA

POIKKEUSOLOISTA KOHTI NORMAALIA SEURAKUNTAELÄMÄÄ

☞ SAMI NIEMI

Viiime vuoden merkittävin asia Lähetysshiippakunnan toiminnassa oli vuoden alusta tapahtunut koronarajoitusten poistaminen, ja sen myötä käynnistynyt vähittäinen seurakuntaelämän normalisoituminen.

SEURAKUNTIEN TILANNE

Ainoastaan 42 jumalanpalvelusta pidettiin tuplana rajoitusten takia. Messuja oli yhteensä 1903 ja niissä kävijöitä 70 235.

Seurakuntien lukumäärä kasvoi yhdellä, kun Apostoli Johanneksen luterilainen seurakunta Salosta liittyi Lähetysshiippakuntaan. Seurakuntia oli vuoden lopussa yhteensä 40 ja niissä 2447 jäsentä.

Varsinkin syyskaudella on seurakunnissa voitu iloita kävijämäärien paluusta kohti normaalia.

TALOUDELLINEN KANNATUS

Seurakuntien keräämä taloudellinen kannatus kasvoi vuonna 2022 noin 6,5% yhteensä 1 583 002 euroon. Kannatus on kasvanut hienosti, mutta yleinen kustannusten nousu on tuntunut myös kirkkomme toiminnassa menojen nousuna ja vuosi jää alijäämäiseksi.

Tilastoista tarkemmin Lähetysshiippakunnan internetsivuilla osoitteessa www.lhpk.fi/tilastot. Sieltä löydät myös edellisvuosien tilastot.

	Paikkakunta	Seurakunta	Messuja	Kävijät	Kävijä ka/ messu	Jäseniä	Tulot
1	Espoo	Tuomas	54	2 494	46	116	70 410
2	Forssa	Sana	24	307	13	10	5 752
3	Helsinki	Markus	72	4 704	65	210	132 509
4	Hämeenlinna	Matteus	53	3 563	67	126	63 357
5	Hyvinkää	Ruut	48	1 314	27	33	31 181
6	Iisalmi	Daniel	36	670	19	21	19 768
7	Imatra	Joosua	26	489	19	14	12 885
8	Jakobstad	Jakob	52	2 391	46	88	36 652
9	Joensuu	Nehemia	53	2 460	46	88	48 665
10	Jyväskylä	Jesaja	52	1 232	24	55	31 113
11	Kajaani	Filippus	67	1 445	22	50	41 082
12	Kankaanpää	Simeon	51	1 108	22	24	21 856
13	Kokkola	Andreas	54	2 225	41	80	43 957
14	Kotka	Siilas	36	942	26	29	26 912
15	Kouvola	Paulus	55	2 078	38	123	56 249
16	Kuopio	Pietari	64	2 845	44	121	58 357
17	Lahti	Samuel	52	2 764	53	59	52 709
18	Laitila	Aamos	51	1 055	21	28	16 662
19	Lappeenranta	Joona	35	615	18	27	11 831
20	Lohja	Risti	44	744	17	32	21 751
21	Loimaa	Hyvä Paimen	57	2 206	39	51	24 248
22	Meri-Lappi	Vapahtaja	39	756	19	22	26 088
23	Mikkeli	Tiitus	53	1 778	34	61	55 657
24	Oulu	Timoteus	58	3 026	52	163	62 687
25	Parikkala	Risti	44	1 033	23	26	28 807
26	Pori	Sakkeus	51	3 382	66	121	80 816
27	Merijärvi	Simeon	27	490	18	34	14 684
28	Rauma	Maria	53	1 689	32	20	53 654
29	Rovaniemi	Stefanos	55	1 475	27	53	39 611
30	Salo	Johannes	27	719	27	7	8 161
31	Savonlinna	Jaakob	24	363	15	20	8 468
32	Seinäjoki	Luukas ap	55	3 327	60	123	65 795
	Seinäjoki	Luukas ip	51	1 777	35	62	42 572
33	Sodankylä	Elia	28	232	8	4	10 246
34	Tampere	Johannes	65	3 860	59	122	75 835
35	Turku	Paavali	53	3 951	75	64	54 249
36	Utsjoki	Joosef	11	140	13	11	1 547
37	Vaasa	Mikael	50	1 702	34	47	39 041
38	Vantaa	Kolminaisuus	58	1 842	32	63	55 635
39	Vasa	Immanuel	47	647	14	23	22 407
40	Åbo	Gabriel	18	395	22	16	9 136
	Seurakunnat	yhteensä	1 903	70 235	37	2 447	1 583 002

Sisällys 2/2023

2	"Jokainen olkoon alamainen sille esivallalle, jonka vallan alla hän on."(Room. 13:1)	8	Tulevaisuuden näköalat pohdittavana
3	Lähetysshiippakunnan vuosi 2022 tilastojen valossa Poikkeusoloista kohti normaalia seurakuntaelämää	10	Kristityt ja sota
4	Jumalan kansalaisena yhteiskunnassa	11	Lähetystyö hengen ja ruumiin asiassa
6	Abojen sydämessä on perhe	12	Överbet och regemente
		14	Lutheran Church – Canada – haastattelussa pastori Robert Bugbee
		16	Hartaus

JUMALAN KANSALAISENA YHTEISKUNNASSA

✍️ ESKO MURTO

📷 HANNE SALONEN / EDUSKUNTA, JULIA KIVELÄ / VISIT PORVOO

Kiiristorstai-illan rukouksessaan Jeesus pyytää Isää varjelemaan häneen uskovat, jotka ovat ”maailmassa, mutta eivät maailmasta”. Maailma on siis heidän olinpaikkansa, mutta ei todellinen kotimaansa. Tämä Herran lausuma on jännitteinen, ja sellaisena se pysyy, kunnes Kristus palaa kunniansaan ja ottaa kaiken hallintavallan näkyvällä ja vastaansanomattomalla tavalla.

Siihen asti kristityt yksilöinä ja kirkko yhteisönä elävät välttämättä jännitteisessä suhteessa ympäröivään maailmaan. Se on toisaalta Jumalan hyvä luomistyö ja sellaisenaan kallisarvoinen, kaunis ja ihmeellinen – ja toisaalta ”pahan vallassa” (1. Joh. 5:19) ja Kristuksen työn vastustaja. Kaksijakoisuus, joka yleisesti liittyy maailmaan, liittyykin myös kristityn suhteeseen yhteiskuntaan – sillä yhteiskunta on myös osa Jumalan luomistytöä.

KUULIAISUUS ESIVALLALLE MUTTA EI ESIVALLAN ITSENSÄ TÄHDEN

Kuuliaisuus valtiovaltaa kohtaan nostettiin esiin jo Jeesuksen opetustyön aikana, kun häneltä kiusaten tultiin kysymään, onko oikein maksaa keisarille veroa? Jeesuksen vastaus oli paitisi diplomaattisesti viisas, myös hengellisesti syvä: ”Antakaa keisarille se, mikä keisarille kuuluu, ja Jumalalle se, mikä Jumalalle kuuluu.” (Mark. 12:17) Kirkkoisä Augustinus saarnasi tämän lausuman pohjalta, kuinka maallisten vallanpitäjien edessä täytyy maksaa veroja ja totella lakeja – mutta sydän, omatunto ja sielu kuuluvat Jumalalle, ja ne pitää antaa Hänen omakseen.

Uuden testamentin opetuksen mukaan esivaltaa täytyy kunnioittaa ja totella, mutta ei enemmän kuin Jumalaa. Apostolit ryhtyivätkin hengellisistä syistä ”kansalaistottelemattomuuteen” juutalaisten neuvostoa

vastaan, kun heitä kiellettiin julistamasta evankeliumia; oli seurattava Kristuksen lähetyuskäskyä ennemmin kuin ihmisten määräyksiä. Useimmissa tilanteissa tällaista ristiriitaa Jumalan sanan velvoitusten kanssa ei kuitenkaan tule. Silloin kristityn tulee olla kuuliainen esivaltaa kohtaan. (1. Piet 2: 13–17, Tiitus 3:1–3, Room. 13:1–7)

Kuuliaisuus ei tarkoita yksinomaan ulkonaista lakien tottelemistä, vaan siihen sisältyy myös oikeanlainen kiitollisuus, nöyryys ja kunnioitus. Esivaltakuuliaisuudesta puhuttaessa Raamattu myös kieltää ”parjaamasta ketään” ja käskää antamaan ”kunnian” niille, joille kunnioitus kuuluu. Apostoli Paavalikin, vaikka ei voinut tekojen tasolla lakata evankeliumia julistamasta, kuitenkin myönsi tehneensä virheen, kun hän (tietämättään) oli puhunut pahasti oman kansansa johtajasta (Apt. 23:5). Tässä asiassa monella kristityl-

lä voi olla itsensä tutkimisen paikka!

Esivaltaa ei kunnioiteta kuitenkaan sen itsensä takia. Vanhemmat eivät vain oman erinomaisuutensa vuoksi ansaitse kunnioitusta lapsiltaan, vaan heitä tulee kunnioittaa Jumalan tähden. Jumala on asettanut isän ja äidin virkaansa ja käskee meitä kunnioittamaan vanhempiamme. Samoin on esivallan kanssa. Esivaltaa kunnioitetaan, ei pelkästä pelosta, vaan ”omantunnon tähden” (Room. 13:5), eli siksi, että Kristitty tuntee vastuunsa juuri Jumalan edessä. Samalla tämä varjelee meitä alkamasta jumaloimaan esivaltaa. Tottelevaisenkin kristityn on toimittava ”vapaiden tavoin” (1. Piet. 2:16).

KRISTITTYNÄ SEKULAARISSA YHTEISKUNNASSA

Perustuslain turvaama demokraattinen yhteiskunta on joiltain osin toisenlainen kuin apostolien ajan Rooma. Yksinvaltiaan sijasta meillä on kansan keskuudestaan vaaleilla valitsemat johtajat. Tämä voi helposti hämärtää käsityksen, että myös demokratioissa esivalta tulee Jumalan kädestä, ei meidän omien päätöstemme perusteella. Demokraattiseen järjestelmään kuuluu oikeus ja melkeinpä velvollisuus kritisoida vallanpitäjiä, mutta kristityn tulee tässäkin toimia yhteinen hyvä mielessään.

Luterilaista yhteiskuntakäsitystä on usein kuvattu niin sanotun maallisen regimentin kautta. Regimentti tarkoittaa ”hallintavaltaa” tai hallitsemisen tapaa. Kuka hallitsee? Jumala! Emme ajattele, että maailma voitaisiin jakaa kahteen niin, että uskon ja omantunnon alueella Jumala saisi hallita, mutta maailman asioissa hallintavalta kuuluisi ihmisille – päinvastoin. Myös tämän maailman kysymyksissä Jumala hallitsee ja johtaa, mutta hän toteuttaa hallintavaltaansa erilaisilla tavoin kuin kirkon parissa. Yhteiskunnassa Jumala hallitsee yleisen moraalin, esivallan edustajien ja ihmisten luonnollisen järjen kautta.

Täytyykö kristityn ihmisen poliittisia kysymyksiä miettiessään unohtaa olevansa kristitty ja tarkastella kaikkea vain yleisinhimillisen ymmärryksen valossa? Ei toki. Erityisesti demo-

kraattisessa yhteiskunnassa kansalaiset saavat muodostaa mielipiteensä omien arvojensa mukaan ja myös edistää näiden arvojen mukaisia lakeja ja yhteiskunnallisia muutoksia. Kristityn pyrkimys esimerkiksi äänestää ehdokkaita, jotka hänen ymmärryksensä mukaan edistävät Jumalan lain kanssa (ainakin jonkin verran) sopusoinnussa olevia hankkeita, on täysin sopusoinnussa demokraattisen yhteiskunnan perusajatuksen kanssa: valtiovallan toiminnan tulee heijastaa kansalaisten tahtoa. ”Sekulaari yhteiskunta”, jossa yhteiset päätökset tehdään ilman uskonnon ohjausta, ei kuitenkaan velvoita kansalaisia vaikenemaan heille itselleen tärkeistä arvoista.

Sekulaari yhteiskunta eräänlaisena käytännöllisenä ratkaisuna on kelvollinen, ehkäpä jopa ainoa mielekäs silloin, kun kansan uskonnolliset ja eettiset käsitykset ovat kovin erilaisia. Kuitenkin sekularismi eräänlaisena ideologiana, jonka mukaan uskonto on ja saa olla vain ja ainoastaan ihmisten yksityinen asia, on torjuttava. Tästä näkemyksestä on pelottavan suora tie ”uskonnonvapauteen”, jossa vapaus uskoa tarkoittaa, että kukin saa itsekseen ajatella Jumalasta mitä tahtoo – mutta esimerkiksi julkinen puhe kristinuskosta tai uskonnon harjoittaminen nähdään pahana.

POLITIikka ILMAN POLITIikka

Yhteiskunta laajassa mielessä on paljon enemmän kuin vain valtiovalta ja kunnallishallinto. Lopulta se rakentuu ihmisistä – yksilöistä, perheistä, ryhmistä. Aivan syystä kavahdamme totalitaristissa maissa ollutta mallia, jossa kaikki yksityinen on myös poliittista ja poliittinen on myös yksityistä. Kristityn kodin kynnyksellä on raja-asema, jonka yli ei kaikki ympäröivässä yhteiskunnassa hyväksytyt voi vapaasti kulkeutua. Kuitenkin sekä kirkossa että kodissa on kynnyksellä ja ovi – mutta kumpaan suuntaan ideat ja arvot kulkevat?

Kristitty yksilö, koti ja seurakunta voi olla syvästi ”poliittinen” olemat-

ta laisinkaan aktiivinen puoluepolitiikassa. Näin tapahtuu, kun kristityt omassa elämässään, vaikka suuren heikkoudenkin keskellä, tekevät puheistaan totta ja pyrkivät elämään Jeesuksen opetusten mukaisesti. Nettiadressit tai mielenosoitus eduskuntatalon portailla homolakeja vastaan voivat olla käypä tapa ilmaista mieltä, mutta eihän niillä saavuteta paljoakaan. Sen sijaan kristitty perhe tai suku, joka omalla elämällään antaa mallin kristillisestä avioliitosta, vanhemmuudesta ja Jumalan käskyistä ”elämän omana lakina” saattaa olla vaikutukseltaan paljon banderolleja voimakkaampi.

Joskus harvoin Paavali kohtasi kysymyksen, josta hänellä ei ollut Jumalan käskyä tiedossa. Hän ei silti väennut tai jättänyt kysyjää yksin asian kanssa. ”Sanon kuitenkin oman mielipiteeni, sillä Herra on suonut minulle sen armon, että minuun voi luottaa.” (1. Kor. 7:25) Monista yhteiskunnallisista kysymyksistä kirkko ei rehellisesti voi lausua ”näin sanoo Herra.” Kuitenkin moneen niistä voidaan sanoa *jotain* – vaikkei sitten ehdottoman velvoittavaa. Jumalan lain käskyt eivät ainoastaan anna määräyksiä yksittäisiin asioihin, vaan yhdesessä piirtävät esiin syvemmän kokonaiskuvan rakkaudesta, elämän pyhyydestä ja lähimmäisen kunnioittamisesta. Kristittyjen parissa olisikin hyvä käydä keskustelua yhteiskuntamme arvoista ja elämäntavasta. Tällaisessa keskustelussa he, joille Jumala on antanut armon, että heihin voi näissä asioissa luottaa, voivat palvella yhteistä hyvää keskustellen etsiessään kristillistä, viisasta tietä monissa tämän ajan kysymyksissä.

AHOJEN SYDÄMESSÄ ON PERHE

RIITTA SAHIPAKKA

AHOJEN ARKISTO

Helmikuisen perjantain pikku pakkasessa saavun rivitalon ovelle. Sisällä on lämmin vastaanotto ja kotoisa lapsiperheen tunnelma – lasten kenkiä, leluja, jääkaapin ovelta lukujärjestyksiä ja piirustuksia. Olen saapunut Turun Paavalin seurakunnan uuden pastori Mikko Ahon ja hänen vaimonsa Elisan kotiin Turun vanhaan Haliseen. Pariskunnan 8-, 6- ja 4-vuotiaat lapset ovat vielä koulussa ja päiväkodissa, kun kahvittelemme keittiössä herkutellen Elisan tekemillä minipitsoilla ja valkosuklaamoussella.

LAPSUUDENKODISTA YHTEISEEN KOTIIN

Samanikäiset Elisa ja Mikko ovat molemmat pappisperheen lapsia. Elisa kertoo asuneensa Simossa, sitten lähetyksentällä Tansaniassa ja kouluikäisenä Kristiinankaupungissa. Mikko puolestaan on yhden paikkakunnan, Evijärven, kasvattaja. ”Sieltä muutin lukioikäisenä Kaustiselle musiikkilukion asuntolaan”, hän muistelee.

Elisan ja Mikon katseet kohtasivat isosina Sleyn riparilla Ohtakarissa. Kesän jälkeen kaikki muuttui – tuleva puoliso oli löytynyt. Ylioppilasjuhlien

jälkeen vierähti vuosi Raamattuopistolla, jossa Elisa opiskeli peruskursilla ja Mikko musiikkilinjalla ennen puolen vuoden armeijapalvelustaan. Välivuoteen sisältyi myös kuukauden Afrikan-reissu Elisan isän lähetyslapsuusmaisemissa ja omalla lähetysmatkallaan kuolleen isän isän Pentti Toivasen haudalla Namibiassa.

Helsingin vuosiin mahtuvat niin lasten syntymät kuin Elisan ja Mikon opiskelutkin. Elisa aloitti matematiikan ja maantieteen opiskelun ja Mikko sosionomin ja kirkon nuorisotyöntekijän ja myöhemmin vielä teologian opinnot. He löysivät nopeasti oman paikkansa Luther-säätiön Markus-yhteisön messuista. Elisa ja Mikko muistelevat lämpimästi: ”Siellä oli tosi tervetullut olo. Ihmiset tulivat juttelemaan.

JUMALA JOHDATTA A TURKUUN

Mikko kertoo halunneensa aina kirkon töihin: ”Hengellisen työn tekemisen sisäinen kutsu ei ole kokonaan kadonnut missään vaiheessa, vaikka olen ollut sosionomina. Suomen pastoraali-instituutin kurssin myötä kutsumus vahvistui.” Lopulta ratkaiseva pyyntö lähteä Turkuun pastoriksi tuli Juhan Pohjolalta vuonna 2022. ”Olimme saaneet 10-vuotishääpäivälahjaksi kylpylälahjakortin. Loma meni pohtiessa Juhanan ehdotuksen hyviä ja huonoja puolia ihan kahdestaan. Olimme ajatelleet, että muutamme takaisin Pohjanmaalle, kun opinnot on tehty. Jumala kantaa ja johdattaa ja Hänen suunnitelmansa ovat loppuun asti mietitympiä kuin olisimme osanneet miettiä”, Elisa ja Mikko kertovat. Pohdintojen seurauksena Mikko vihittiin papiksi Lähetysshiippakunnan kesäjuhilla 2022 ja työ pastorina alkoi elokuussa.

Perhe muutti Turkuun, ja muutos seitsemännen kerroksen kerrostalokolmiosta kaksikerroksiseen rivitaloon on tuonut vapautta. Toisaalta

Mikko ja Elisa Ahon perheen koti on sijainnut Turussa viime syksystä lähtien.

muutto on ollut haikeakin. Esikoiselle jäi Helsinkiin kavereita, joita on välillä kova ikävä. ”Olen lohduttanut, että ikävä on siinä mielessä hyvä tunne, että se kertoo toisen ihmisen olevan tärkeä”, Elisa kertoo. Onneksi Turun ja Helsingin väli on lopulta aika lyhyt, joten viikonloppuisin on välillä käyty syntymäpäivillä vanhan kodin lähellä ja kavereita on tullut yökyliään Turkuun.

AJATUS SEURAKUNNASTA PERHEENÄ

Työ Paavalin seurakunnassa on alkanut. ”Sebastianilta (Grünbaum) kuulinkin, mitä kaikkea hyvää Paavalissa on. Itsellä vielä on sisäänajovaihe menossa, enkä suunnittele hirveästi mitään uutta”, Mikko pohtii ja jatkaa: ”Konkreettisesti olen tuonut musiikkia jumalanpalvelukseen. Esimerkiksi psalnikuoro jouluna ja pääsiäisenä korostaisi suuren kristillisen juhlan tuntua.”

Myös erilaiset yhteisölliset pienpiirit ovat sydäntä lähellä. ”Niissä ihmiset kohtaavat, rakentuvat, kiinnostuvat toisiinsa. Jaamme keskenämme ajatuksiamme ja hengellistä elämäämme. Voidaan keskustella, olla samaa mieltä ja eri mieltä. Silloin pystyy vahvemmin olemaan omaa mieltään myös ulospäin. Tässä yhteiskunnallisessa tilanteessa on tarpeen saada vahvistusta kristillisille ajatuksille, joita pyörittelee mielessään. Kristuksen sana asuu runsaana keskellämme ja tekee työtään. Sitä haluaisin edistää”, Mikko sanoo mainiten raamattu- ja miestenpiirit ja Elisa naistenpiirin ja mahdollisen käsityöpiirin. Lupaam oitis mennä mukaan piiriin, jossa Elisa taitavana käsitöiden tekijänä opettaisi minut kutomaan villasukkan kantapään. Haastatteluhetkesäkin hän kutoo kahta sukkaa rinnakkain samoilla puikoilla.

Mikko ja Elisa ovat yli kymmenen avioliittovuotensa aikana käyneet useilla avioliittoleireillä ja itsekin kouluttautuneet ryhmänohjaajiksi. ”Avio-
parityön tekeminen on suorastaan haave. Ei vielä ajankohtaista, koska on niin paljon muuta, mutta se on todella tärkeä aihe ihan yhteiskunnallisestikin. Kun tuemme avioliittoa, tuemme koko perhettä”, Mikko pohtii. Hänen mielestään olisi myös tärkeää saada eri-ikäiset mukaan toimintaan.

Mikko jatkaa, että koululaisillassakin voisi olla vanhemmille oma osio, jossa keskustella illan aiheesta, kuten haastattelupäivänä olevan koululaisillan aiheena olevasta perheestä. Elisa kehittää Mikon ajatuksia: ”Iltoihin voisi tulla myös muita, kuten eläkeläisiä. Silloin ajatus seurakunnasta perheenä toteutuisi enemmän.” Samana iltana tämä ääneen lausuttu ajatus toteutuikin.

ARKEA AURAJOEN LAITAMILLA

Puolessa vuodessa arki on asettunut uomiinsa. Perheenä Ahot käyvät uimassa ja kirjastossa, ja lasten kanssa erikseen heidän harrastuksissaan. Koska lapsilla ei ole puhelimia, he viettävät aikaa lukien, lautapelejä pelaillen tai rakennellen. Elisalle omaa aikaa on käsitöiden tekeminen. Mikolle teologisen kirjallisuuden lukeminen on sekä työ että harrastus: ”Toistaiseksi ei ole tuntunut, että tarvitsen muita harrastuksia. Tykkään myös viettää aikaa lasten kanssa, puuhailla ja pelata. Se nollaa helposti!”

Tällä hetkellä Elisalla on opinnot kesken ja hän pohtii, mikä on hänen paikkansa. ”En näe itseäni opettajana, vaikka pidän matematiikasta. Tässä iässä on oppinut tuntemaan itsensä paremmin ja pohdinkin, mihin suuntaan lähtisin. Haluaisin tehdä niin kuin on hyvä itselle ja perheellemme, sitä olen viime aikoina opetellut. On myös kirjastunut se, ettemme ole jumissa siinä ajatuksessa, että pitää tehdä tietyt asiat ennen kuin meillä saa ja voi olla unelmia, vaan saamme mennä niitä kohti ja Jumala kantaa myös niissä hetkissä.”

PÄÄSIÄISENÄ KRISTUS NOUSI KUOLLEISTA

Pääsiäisen lähestyessä perhe valmistautuu juhlaan. Lapset tuovat päiväkodista ja koulusta kotiin pääsiäisruohot, maalataan munia ja syödäänkin pääsiäismunia. Elisa kertoo, että paaston aikana syödään vähemmän liharuokia

Abot juhlivat pääsiäistä perheen ja seurakunnan kesken.

ja yksinkertaistetaan elämää jättämällä sosiaalinen media vähemmälle. Lapset eivät katso lastenohjelmia niin paljon ja osa herkuista jätetään pois. Elisa muistaa, miten lapsuudenkodissa mentiin yöllä kirkkoon ja sen jälkeen sai syödä herkkuja. ”Vielä ei meillä ole yökirkon aika, koska lapset ovat pieniä, mutta tulevaisuudessa sitten!”, hän haaveilee.

Musiikki kuuluu myös pääsiäiseen. Pääsiäisen ajan jumalanpalveluksissa voi Paavalin seurakunnassa laulaa ainakin virren Käy yrttitarhasta polku. ”Sitä olemme lastenkin kanssa laulaneet läpi vuoden. Ja Kristus nousi kuolleista -virressä on sanoitettu kaikkein tärkein”, Mikko laushtaa.

Parin tunnin kahvittelun ja keskustelujen jälkeen lapset tulevat kotiin. Minä teen lähtöä samalla, kun Elisa-äidin leipomat herkut katoavat nälkäisiin suihin. Kasvot hymyilevät ja lapsilla on asiaa. Lämmin tunnelma huokuu kaikista. Illalla näen vielä Mikon ja esikoisen koululais- ja nuortenillassa. Mikko puhuu lapsille perheestä: Jumalasta, avioliitosta ja lapsista. Samat asiat kerrotaan isoille ja pienille, mukana oleville vanhemmille ja eläkeläisille. Kaikki juttelevat, lapset kyselevät. ”Kun yhteiskunnan arvomaailma muuttuu, on yhä tärkeämpää, että meillä on seurakuntaperhe, jossa pienissäkin piireissä saa ja voi jakaa ajatuksiaan ja tuntojaan siskojen ja veljien kesken.” Elisan päivällä lausuma ajatus toteutuu kauniisti kuulaassa helmikuuisessa illassa.

TULEVAISUUDEN NÄKÖALAT POHDITTAVANA

✍️ PAULIINA PYLVÄNÄINEN

📷 JANNE KOSKELA, LCMS.ORG

Lähetyshiippakunnassa on viime vuosina toisinaan kysytty, olisiko sen syytä rekisteröityä uskonnolliseksi yhdyskunnaksi. Asiasta tuli konkreettisempi, kun vuoden 2021 hiippakuntakokous hyväksyi selvityspyynnön mahdollisen rekisteröitymisen hyödyistä ja haitoista. Mistä siinä on tarkemmin kyse? Jututin asiasta dekaani **Joel Kerosuota**.

MIKSI REKISTERÖITYMISESTÄ KESKUSTELLAAN?

– Seurakunnissamme on ihmisiä, jotka ovat asiassa hyvin erilaisella mielellä. Osalla on tiiviimpi suhde Suomen evankelisluterilaiseen kirkkoon, ja osalla se on hyvin löyhä tai katkenut kokonaan jo aikoja sitten. Tästä taustasta herää luontevana kysymys, mikä olisi Lähetyshiippakunnalle paras mahdollinen tapa järjestäytyä. Suomessa normaali tapa on perinteisesti ollut uskonnollisen yhdyskunnan perustaminen.

Nykymalli, jossa Lähetyshiippakunta ja Luther-säätiö muodostavat kaksoisrakenteen, on sinänsä koettu toimivaksi. Toisaalta malli on joskus

koettu epäselvänä. Korona-aikana myös uskonnonvapauskysymys tuli vastaan, kun valtiovalta kohteli eri tavalla rekisteröityjä uskonnollisia yhdyskuntia ja rekisteröimättömiä uskonnollisia yhteisöjä. Vaikka asiaa tutkiessa tarkentui, että uskonnollisilla yhteisöilläkin on varsin laaja uskonnonvapauden suoja, keskuudessamme oli jo herännyt kysymys, olisiko meidän kuitenkin selkeintä olla uskonnollinen yhdyskunta.

MITEN KONSTITUUTTIKOMITEA LIITTYY TÄHÄN?

– Hiippakuntakokous hyväksyi erään seurakunnan esittämän aloitteen, jossa pyydettiin selvittämään rekisteröitymiseen liittyviä näkökohtia Lähetyshiippakunnan kannalta. Päätöksen pohjalta hiippakuntaneuvosto nimesi komitean marraskuussa 2021. Komitean mandaatti on siis kerätä tietoa keskustelun tueksi. Pyrimme kokoamaan faktatietoa, jotta voisimme tietää tarkalleen, mitä uskonnolliseksi yhdyskunnaksi rekisteröityminen käytännössä tarkoittaisi eri asioiden suhteen. Komitean työn tarkoituksena ei siis ole ainakaan tässä vaiheessa ehdottaa suoraan, miten tulisi toimia.

Hiippakuntaneuvosto nimesi komitean jäseniksi minun lisäksi piispa **Juhana Pohjolan**, Luther-säätiön hallituksen puheenjohtajan **Raimo Savolaisen**, pastori ja lakimies **Jyrki Anttisen**, hiippakuntasihteeri **Sami Niemen**, pastorit **Esko Murrin** ja **Otto Granlundin** sekä hiippakuntaneuvoston edustajaksi **Pauliina Pylvänäisen**. Kuluneen vuoden aikana olemme vuorotellen keränneet kukin eri osa-alueelta materiaalia, jota olemme yhdessä työstäneet. Pyrim-

me saamaan kattavasti eri teemoja seurakuntien ja koko hiippakunnan yhteiseen käyttöön.

Pohdittavamme on ollut hyvin erikokoisia teemoja. Toisaalta rekisteröitymisessä on kyse monenlaisista käytännön järjestelyistä, toisaalta isoihin henkilökohtaiseen identiteettiin kuuluvista asioista. On hyvin ymmärrettävää, että aiheeseen liittyy erilaisten näkökulmien ohella myös erilaisia tuntemuksia ja huolenaiheita.

MILLAISIA NÄKÖKULMIA ON NOUSSUT ESIIN?

– Uskonnolliseksi yhdyskunnaksi rekisteröityminen on herättänyt seurakunnissa sekä innostusta että varauksellisuutta. Monet kysymykset liittyvät talouteen ja hallintoon. Myös kaksoisjäsenyysskäytäntö, eli yhtäaikainen jäsenyys sekä Suomen ev.lut. kirkossa että Lähetyshiippakunnassa, ja asian vaikutus siihen pohditutaan. Emme ole halunneet sulkea pois mahdollisuutta olla jäsen ev.lut. kirkossa, vaikka sanommekin, että jäsenyys Lähetyshiippakunnassa riittää. Rekisteröityminen päirtäisi esiin asian myös siksi, että ev.lut. kirkon säädökset eivät hyväksy kaksoisjäsenyyttä tälläkään hetkellä. Nykytilanne on perustunut oikeastaan osittain tietämättömyyden suojaan.

LISÄISIKÖ REKISTERÖITYMINEN BYROKRATIAN MÄÄRÄÄ?

– Tähän me kykenemme nyt jo vastaamaan, että huoli hallinnollisen työmäärän kasvamisesta ei näytä perustellulta. Jos Lähetyshiippakunta rekisteröityisi uskonnolliseksi yhdyskunnaksi, perustamisvaiheessa hallinnollista työtä tulisi paljon, mutta käytännössä nykyinen seurakunnan

hallinnon määrä ei muuttuisi. Hiippakunnan kanslian pitäisi organisoida jäsenrekisteri, mutta valtiolta voisi saada tietyn tuen sen hoitamiseen. Sinänsä siis taloushallinnon kustannuksien ei pitäisi nousta. Meidän tilanteessamme isompi kysymys onkin, miten muutoin talousvastuu jaettaisiin uudessa tilanteessa. Kuka ja ketkä sitä hoitaisivat, millä vastuulla ja mandaatilla? Samoin Lähetyshiippakunnan seurakuntien talouden tulisi olla ensin tasapainossa. Siihen toki pyritään nykytilanteessakin.

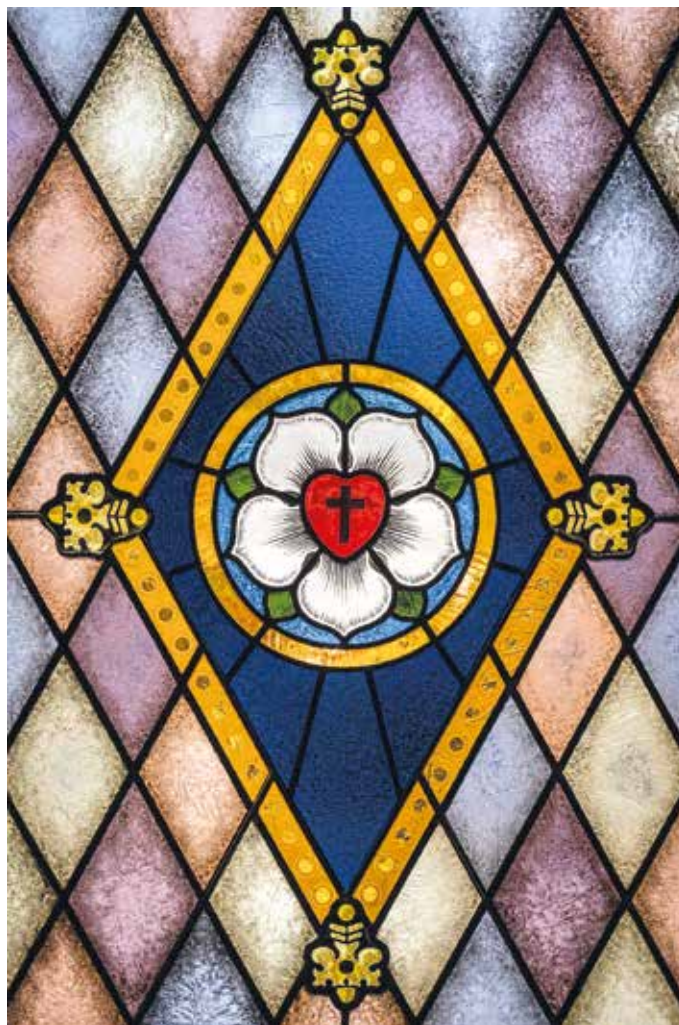
MITEN TALOUS HOIDETTAISIIN?

– Konstituutiokomiteassa olemme kehittäneet erilaisia skenaarioita, miten Lähetyshiippakunnan talous olisi mahdollista järjestää. Jokaisella niistä on omat heikkoutensa ja mahdollisuutensa. Yksi vaihtoehto olisi pyörittää taloutta kokonaan edelleen Luther-säätiön kautta. Toisessa skenaariossa Lähetyshiippakunta ottaisi hoitaakseen kirkon työn, mutta työnantajavastuu ja seurakuntien taloudet menisivät edelleen Luther-säätiön kautta niin kuin nyt. Kolmannessa vaihtoehdossa talous menisi kokonaan Lähetyshiippakunnan kautta.

Selvitystyön tässä vaiheessa vaikutelmani on, että jos Luther-säätiö hoitaisi seurakuntien taloutta ja Lähetyshiippakunta yhteistä työtä, tulisi jopa lisää säättämistä nykytilanteeseen verrattuna. Joka tapauksessa asioita täytyy koordinoida yhteisesti jatkossakin, mikä malli sitten mahdollisessa tilanteessa valittaisiinkin, ja ketkä viran puolesta asiaa hoitavat. Samoin on pohdittava tarkkaan, kuka kantaa vastuun eri tilanteissa. Säätiössä on myös pitkä kokemus vastuun kantamisesta, sekä osaaminen ja toimintakulttuuri, jotka eivät synny hetkessä.

JOS LÄHETYSHIIPPAKUNTA JÄRJESTYISI USKONNOLLISEKSI YHDYSKUNNAKSI, PYSTYISIKÖ VALTIO VAIKUTTAMAAN MEIHIN TAVALLA, JOLLA EMME TOIVO?

– Uskonnonvapauden osalta maassamme voidaan nähdä heikkeneväisyyttä. Tästä on osoituksena esimerkiksi Päivi Räsänen ja Juhana Pohjolan oikeudenkäynti. Pohdittavia kysymyksiä varmasti on. Minun on kuitenkin vaikea nähdä, että järjestäytyminen heikentäisi ase-

maamme. Luther-säätiön säädekirjan perusteella meillä on vahva uskonnonvapauden suoja jo nyt, ja sitä me tulemme puolustamaan, mutta rekisteröityminen selkeyttäisi asiaa.

MITEN REKISTERÖITYMINEN VAIKUTTAISI YHTEYTEEMME MUIHIN KRISTIVELJIIN JA -SISARIIN?

– Olen toistuvasti kohdannut väärin-

ymmärryksen, että jos järjestäytyisimme uskonnolliseksi yhdyskunnaksi, nykyisen ehtoolliskäytäntömme tarvitsisi automaattisesti muuttua. Olemme jo aiemmin katsooneet, että kaikkiin, jotka haluavat seurata Raamattua ja luterilaista tunnustusta, on mahdollista osallistua ehtoolliselle.

Oma kysymyksensä on, voiko Lähetyshiippakunnan jäsen osallistua esimerkiksi itselle rakkaan herätysliikkeen kesäjuhilla ehtoolliselle. Toivon, että löytäisimme herätysliikkeiden kanssa tästä hyvän ratkaisun, jos olemme joskus rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta. Varmasti halua vaalia hyviä yhteyksiä löytyy puolin ja toisin.

MITEN KESKUSTELU JATKUU?

– Kevään aikana kannustamme seurakuntia pysähtymään jäsenyyden teeman äärelle. Päädyimmepä rekisteröitymisen suhteen aikanaan millaiseen ratkaisuun tahansa, ydinkysymys kirkkomme menestyksen kannalta on: Saako jumalanpalvelus tulla elämäksi ja seurakunta kodiksi, ja saako myös jäsenyyden lahja kirkastua? Huolimatta siitä, mikä on virallinen statuksemme suhteessa valtioon, on keskeistä, että kristitty löytää seurakunnan kodikseen.

Konstituutiokomiteassa suunnittelemme, että lähettäisimme seurakuntiin myöhemmin kyselyn lisätiedon

keräämiseksi. Syksyllä annamme väliraportin hiippakuntaneuvostolle, ja komitean työskentely on esillä myös hiippakuntakokouksessa marraskuussa. Tarvitsemme myös jatkuvasti seurakunnissa käytävien keskustelujen kautta tulevaa kuvan tarkennusta tilanteesta. Meillä ei ole kiirettä eikä painetta mihinkään suuntaan. Rauhallisina mielin ja kiinnostuneina olemme pohdimassa eri näkökulmia ja vaihtoehtoja.

KRISTITYT JA SOTA

☞ KARI ALENIOUS

📷 PIXABAY

Venäjänsä hyökkäys Ukrainaan on nostanut uudella intensiteetillä esiin kysymyksen, josta on väitely jo kristinuskon alkuvaiheista lähtien: miten kirkon ja samalla jokaisen kristityn pitäisi suhtautua sotiin? Vastauksen pitäisi tässäkin asiassa perustua Raamatun sanaan. Yhtäältä voidaan sanoa, että kristittyjä sitoo Jumalan antama käsky ”älä tapa”. Lisäksi Jeesus opettaa vuorisaarnassa ”...älkää tehkö pahalle vastarintaa. Jos joku lyö sinua oikealle poskelle, käännä hänelle vasenkin”. Vahvasti pasifistiset tulkitsijat ovat pitäneet näitä riittävinä perusteina sille, että kirkon ei pitäisi hyväksyä sotaa missään muodossa, eikä kristityillä olisi lupa osallistua mihinkään, jossa myötävaikutetaan toisten ihmisten surmaamiseen.

Toisaalta monet ovat todenneet, että alkukielessä käsky ”älä tapa” ei kategorisesti kiellä tappamista kaikissa olosuhteissa, vaan siinä viitataan murhaamiseen pahojen tarkoituksien toteuttamiseksi. Näin asiaa on yleensä tulkittu myös kirkkokuntien

ja kristittyjen piirissä kautta aikojen. Sen mukaan puolustussodat ovat oikeutettuja, ja sodat ja vihollisten tappaminen ylipäättään ovat sallittuja, jos niiden avulla estetään suuremman pahan toteutuminen. Kun tiedetään vaikkapa Ukrainan sodasta, että Venäjän tavoitteena on Ukrainan ja ukrainalaisuuden hävittäminen ja että Venäjän armeija käy sotaa erittäin brutaalilla tavalla sekä sotilaita että siviilejä vastaan, Ukrainan puolustustaistelu näyttäisi olevan malliesimerkki kristityille sallitusta sodasta.

Asia ei kuitenkaan ole aivan niin yksinkertainen. Kun Raamatussa ei ole tarkasti määritelty oikeutetun sodan kriteerejä, joudutaan väistämättä jälleen tulkintojen äärelle. Historias-ta löytyy runsaasti esimerkkejä siitä, kuinka vaikeaa on tehdä ero oikeutetun ja ei-oikeutetun sodan välille. Miten on mahdollista määritellä se ”suurempi paha”, jonka torjumiseksi kristittyjen on sallittua käydä sotaa, ja samalla määritellä, mitä keinoja on lupa käyttää?

Otetaan yksi esimerkki Suomen

historiasta. Talvisota oli nykyisen Ukrainan puolustussodan tapaan tyyppiesimerkki sodasta, jossa suomalaisen oikeutta taistella ei juuri kukaan kyseenalaistanut. Mutta entä jatkosota? Suomalaisilla oli idässä edelleen sama vihollinen, jonka tavoitteena oli yhä Suomen itsenäisyyden tuhoaminen heti uuden tilaisuuden koittaessa. Oliko Suomen päätös osallistua Saksan rinnalla hyökkäyssotaan Venäjää vastaan oikeutettua ”suuremman pahan” torjumiseksi ennalta? Suomen oman olemassaolon kannalta voidaan sanoa, että kyllä oli. Mutta oliko samalla oikeutettua tukea Saksan suunnitelmia? Valinta oli tehtävä kahden maailmanvalloitusta ja miljoonien ihmisten joukkomurhia tavoitelleen diktaattorin, Hitlerin ja Stalinin välillä, eikä kukaan voinut tietää vuonna 1941, kumpi vaihtoehto edistäisi parempia päämääriä laajemmasta Euroopan tai koko maailman näkökulmasta. Suurin osa itäisen Euroopan asukkaista toivoi jo sodan aikana, että Saksa kukistaisi ensin Venäjän ja sen jälkeen länsivallat löisivät Saksan, mutta sota saattaisi päättyä moniin muihinkin lopputuloksiin. Ei helppo valinta kirkolle ja kristityille.

On ilmeistä, että päätökset sodan hyväksymisestä ja siellä käytettävien keinojen valinnasta on tehtävä aina tapauskohtaisesti. Kestävänä ohjenuorana on Raamatun kaksoiskäskyn noudattaminen ja rukous siitä, että Jumala antaisi viisautta oikeiden ratkaisujen tekemiseen. Samalla on syytä tunnustaa, että harva meistä pystyy aina noudattamaan Jeesuksen käskyä olla tekemättä pahalle vastarintaa.

Kirjoittaja on oululainen historian professori ja Timoteuksen seurakunnan jäsen.

LÄHETYSTYÖ HENGEN JA RUUMIIN ASIALLA

≡ TUOMO SIMOJOKI

📷 LCMS.ORG / ERIK M. LUNSFORD

LÄHETYSTYÖ JA HUMANITAARINEN APU

Lähetysshiippakunnan tukemaa lähetystyötä ohjaa lähetyskäsky, Kristus-keskeisen evankeliumin eteenpäin vieminen. Päähuomio ei siis ole humanitaarisessa avussa, joka sekin on tärkeää. Maailmanlaajuiset avustusjärjestöt, kuten Punainen Risti tai Lääkärit Ilman Rajoja, tekevät sitä tehokkaammin kuin kristilliset lähetysjärjestöt. Puhtaasti evankeliumin asialla olevaa lähetystyötä puolestaan on maailmassa vähän. Siksi kristillisten lähetysjärjestöjen voimavarat tulisi käyttää siihen, mitä maalliset järjestöt eivät tee. Meidän on kuitenkin varottava asian ylihengellistämistä. Kun lähimmäisellämme on hätä, on helppo rukoilla Jumalalta hänelle apua. Mutta huomaammeko omat mahdollisuutemme olla itse rukousvastauksena hänen tarpeisiinsa?

Amerikkalainen tutkija Robert Woodberry on tutkinut protestanttisen lähetystyön vaikutusta yhteiskuntien kehittymiseen, erityisesti entisissä Afrikan siirtomaissa. Tutkimuksissaan hän on kiinnittänyt huomiota, miten suuri ero on maiden välillä, jotka ovat olleet Iso-Britannian hallinnassa verrattuna Ranskan hallitsemiin. Britit eivät olleet vain sallineet, vaan suorastaan tukeneet lähetystyöntekijöitä siirtomaissaan. Englanninkielisessä Afrikassa perustettiin enemmän kirkkoja, kouluja ja sairaaloita. Samalla niistä tuli yhteiskunnallisesti edistyneempiä, koulutautuneempia ja demokraattisempia. Lähetystyöntekijät toivat evankeliumin, opetusta, lukutaidon ja kirjoja sekä lääketieteellisen avun. He toivat lähimmäisenrakkauden, joka saarnasi iankaikkista pelastusta, mutta myös apua tähän hetkeen.

SEURAKUNTA ON TUKIVERKKO

Suomessa seurakunta ja muu yhteiskunnallinen elämä ovat yleensä erillisiä asioita. Yhteiskunta huolehtii ruumiillisista ja aineellisista, kirkko sielun tarpeis-

Kenialaisia poikia osallistumassa luterilaiseen jumalanpalvelukseen helmikuussa 2022. The Lutheran Church Missouri Synodin ja Kenian evankelis-luterilaisen kirkon yhteistyöprojekti Othoro pitää huolta apua tarvitsevista lapsista.

ta. Monissa maissa tilanne on kuitenkin toinen. Seurakunta ei ole vain paikka, jonne mennään sunnuntaisin messuun. Se on myös arjen konkreettinen turververkko, jossa kristityt auttavat toisiaan. Olen ihmeissäni todistanut, kun kenialainen lahjoittaa jopa 20 prosenttia kuu-kausituloistaan toisen seurakuntalaisen auttamiseksi. ”Sillä me olemme kaikki yhdessä Hengessä kastetut yhdeksi ruumiiksi” (1. Kor. 12: 14).

Monissa maissa seurakunnat ylläpitävät kouluja ja terveystalouksia. Seurakunta on elämänpöytä keskiö. Kuivuuden koettelemassa Keniassa kärsivien kristittyjen kasvot kääntyvät luontaisesti kohti omaa seurakuntaa. He odottavat hengellistä apua – rukoustaistelua ja kristittyjen yhteyttä – mutta myös apua aineelliseen kurjuuteen. Piispojen odotetaan käyttävän suhteitaan hankkiakseen apua muilta kristityiltä, jopa meiltä Suomesta asti. Länsimaisesta tämä tuntuu helposti nololta, jopa röyhkeältä, mutta kokisimmeko röyhkeäksi ihmisen, joka hankalassa tilanteessa Suomessa hakee apua sosiaalitoimesta tai Kelalta?

Alkukirkossa seitsemän miestä asetettiin pitämään huolta köyhistä, jotta apostolit voivat keskittyä Sanan julistukseen. (Apt. 6) Näin pidettiin huol-

ta, että Sanan julistaminen ei koskaan loppuisi. Sana ja sakramentit eivät saa jäädä aineellisten asioiden alle. Armonvälineet ruokkivat nälkään kuolevankin iankaikkiseen elämään. Mutta Sanan julistaminen ei estä köyhien rakastamista. Kuten isäni aikanaan totesi, meidän länsimaisten on helppo hurskastella hengellisyydellä istuessamme itse lihavien ruokapöytien äärellä, nukkuessamme pehmeissä vuoteissamme ja kääntyesämme hädän hetkellä taitavien lääkärien puoleen. ”Ja jos yksi jäsen kärsii, niin kaikki jäsenet kärsivät sen kanssa.” (1. Kor. 12: 26).

KRISTUS KESKIÖSSÄ

Meidät on kutsuttu julistamaan Kristusta ja viemään evankeliumin suloista tuoksua eri kansoille ja kielille. Meitä ei ole kutsuttu viemään ankaraa ja tunteetonta sanomaa, josta puuttuu elämän maku ja tunto. Rukoilemmekin, että Pyhä Henki ohjaisi lähetystyötämme niin, että sillä olisi iankaikkisuuden näkökulmasta mullistava voima. Mutta myös, että lähetystyö voisi yhä hyvällä tavalla olla mullistamassa yhteiskuntia, joiden parissa työtä rakkaudella, rukouksella, ja Herra suokoon, myös viisaudella teemme.

Ö ÖVERHET OCH REGEMENTE

≡ REDAKTIONEN

📷 HANNE SALONEN / RIKSDAGEN

När det talas om kyrka och stat är det inte ovanligt att man får höra ord som kanske inte annars används så ofta. Det talas om *överheten*, men vad är den egentligen? Ibland hänvisas det till *tvåregementsläran*, men vad är *regementet*? Syftet med denna text är att kort presentera vad överhet och regementet är.

ÖVERHETEN ÄR GUDS TJÄNARE

Ordet överhet avser statsmakten. Det betyder allt det som tar hand om statens ärenden och dess medborgare. Överheten stiftar lagar och använder dem för att försäkra att rättvisa skipas.

Överheten finns till av Guds vilja och den är instiftad av honom. Detta framgår till exempel i Romarbrevets trettonde kapitel där aposteln

Paulus undervisar att de makthavande har fått sin makt av Gud. (Rom 13:1) Därför ska var och en underordna sig överheten. Paulus säger att överheten främjar Guds vilja: om vi handlar fel så måste vi leva i fruktan för det straff som överheten ger. (Rom 13:4) Paulus skriver att överheten inte bär svärdet förgäves. Det betyder att överheten har fått styrka och makt att bestraffa överträdare, för att rättvisan ska förverkligas och för att ingen ska förtryckas. Paulus ger oss en påminnelse om att man inte ska hedra överheten endast av fruktan för straff, utan för att samvetet kräver det. (Rom 13:5) En nutida läsare behöver komma ihåg att Paulus skrev detta under en tid då det var det hedniska Romarrikets styre som utgjorde överheten. I sitt första brev till Timoteus och i brevet till Titus befäller han ändå de kristna att be för överhe-

ten! (1 Tim 2:1-2, Tit 3:1)

Överheten kan dock handla emot Guds vilja. Efter noggrant övervägande följer en kristen i en sådan situation apostlarnas råd och lyder således alltid Gud mer än människor. (Apg 5:29)

Luther säger att överheten fungerar så som en herde i världen. Ett samhälle utan överhet vore som en herde som ställer får och vargar på samma betesmark och som sedan går därifrån med sin käpp och hund, utan att bry sig. Alla vet hur det skulle sluta! Eftersom överheten alltså tydligt tar hand om ett så viktigt uppdrag för att bevara freden ska också en kristen gärna underkasta sig svärdets överhet. Enligt Luther innebär det att vi betalar skatt, hedrar, hjälper och tjänar överheten, och att vi handlar till förmån för statsmakten enligt de förmågor vi har.

SOM KRISTEN I ÖVERHETSPOSITION?

En kristen kan också tjäna i överhetsposition med gott samvete. Det är ett viktigt uppdrag där han har i uppdrag att tjäna sin nästa, inte sig själv. Luther skriver att ingen kristen ska använda eller förtrösta sig på svärdet för sin egen skull eller till sin egen förmån. Men för en annans bästa kan han och ska han använda det och begära att få dess beskydd för att begränsa ondskan och för att rättfärdighet ska upprätthållas. Överheten och dess svärd tjänar Gud, för någon måste ju anklaga och bestraffa överträdarna och beskydda de rättsinniga.

Överheten har beslutanderätt i världsliga frågor, men den kan och får inte besluta om den kristna kyrkans troslära. Luther säger att den världsliga överheten inte är förmögen att försvara den rätta tron, även om den skulle använda extrema former av våld. Det är däremot alltid kyrkans och biskopens uppgift att försvara den rätta trosläran. Den här indelningen kallas för tvåregementsläran.

TVÅ REGEMENTEN

Ordet ”regemente” härstammar från latinets *regimen*. I olika sammanhang avser det olika former av styre. I den lutherska läran avser ”regemente” karaktären hos Guds styre över hela världen (världsligt regemente) och den rätta kyrkorätten (andligt regemente).

Där kyrkan och staten är sammanfogade har också regementen ofta sammanblandats. Statsmakten är inte den kristna kyrkans högsta ledare, fastän den återkommande har försökt erhålla en sådan position. Till exempel den romerska kyrkan har däremot ställt krav på sådan makt som är främmande för Bibeln. Statskyrkosystemen har skapat sådana band mellan kyrka och stat som inte utgår från Guds ord.

Där regementsläran blivit missförstådd har det lett till att man försvarat regenters och tyranners överträdelser och motsatt sig nödvändiga och möjliga förnyelser. Tidvis har den lutherska regementsläran påståtts de-

la verkligheten i två delar, en världslig och en andlig. Man har tänkt att de kristna på detta sätt försöker smita undan sitt samhällsansvar.

Från Guds sida är det så att all makt – både den världsliga och den andliga – tillhör Kristus (Matt 28:18). I det jordiska samhället förverkligas Kristi makt i form av en yttre ”kraftens makt” (*regnum potentiae*) som Gud använder genom mänskliga maktstrukturer och stater, med så kallad ”mänsklig rätt” (*ius humanum*). Eftersom den världsliga makten är Guds tjänare fördömer vår lutherska bekännelse all sådan undervisning som förnekar den världsliga makten och rättsskipningen och det som hör till dessa: betalandet av skatter, edgång (när överheten så kräver), militärtjänst, domstolar, timliga straff. Överheten är berättigad att göra eller kräva sådana saker som ingen enskild individ är berättigad till. Att ta rätten i egna händer är ett brott. Varje människa har dock rätten och plikten att i nödfall försvara sig själv och sin familj, eller någon annan som inte kan försvara sig själv.

DEKALOGEN SOM MÅTTSTOCK

Måttstocken för allt liv och all maktutövning i samhället är dekalogen, Guds skapelses lag, de tio buden. I den världsliga maktutövningen används dekalogen på ett yttre sätt, oberoende av tro eller avsaknad av tro. Många icke-kristna maktthavare har främjat Guds vilja genom att följa den naturliga lagens krav som Gud har skrivit in i människans hjärta. I enlighet med dekalogen måste staten beskydda allt människoliv. Inför Gud gör den världsliga makten sig själv fredlös då den vänder sig mot den naturliga lagen och på så sätt öppnar porten för etiskt kaos i samhället. Samhället skapar ju inte till exempel äktenskapet, utan ska reglera det och skydda det mot godtycklighet.

En kristen får inte lyda sådana lagar och bestämmelser som går emot Guds bud. (Apg 5:29) När en maktthavare ställer sig utanför den av Gud givna naturliga lagen har maktthavaren gått miste om sitt gudomliga mandat. Enligt Luther till och med borde man stå upp mot en sådan maktthavare. Det

var med detta som grund som man försökte avsätta Adolf Hitler 1944. Många av Tysklands kristna på 1930- och 1940-talet hade dock den svagheten att de inte kände till båda sidorna av Luthers undervisning. Dessa hör ihop: lydnad inför den lagliga överheten och olydnad – till och med under dödshot – mot en sådan överhet som uppmanar till orättfärdighet.

Regementsläran helgar alltså inte vilken statsmakt eller vilka lagar som helst. Allt ska granskas med dekalogen. Inget kollektivt politiskt eller kyrkligt beslut får kräva lydnad för sådant som strider mot Guds ord. I en konfliktsituation behöver de kristna vara färdiga att vittna för Guds sanning, även om det kan medföra lidande.

ALL MAKT TILLHÖR KRISTUS

Vid sidan om den yttre ”kraftens makt” verkar även ”nådens rike” (*regnum gratiae*) i världen. Nådens rike är den rätta kristna kyrkan som man igenkänner på Guds ords kännetecken. I dess andliga regemente utsträcker sig Guds lag (*ius divinum*) ända in i människans inre, i hjärtat och samvetet, där den världsliga makten inte har någon rätt att tränga sig in. Bakom kraftens rike och nådens rike lever och verkar Guds himmelska äras rike (*regnum gloriae*), vars tillkomst vi ber om i Herrens bön. Vägen till ärans rike går genom den kristna kyrkan och dess rätta nådemedel.

Också den yttre, världsliga makten är något som överallt och alltigenom tillhör Kristus. I grund och botten är ”överhetens svärd” som aposteln Paulus skriver om i Rom 13:4 inte överhetens, utan Guds. Därför ska bruket av detta svärd granskas och bedömas utgående från Guds skapelses lag. Kejsare, kungar och krigsherrar ska en gång göra räkenskap för hur de har använt sin position. Överhetens maktmedel får inte användas för godtyckligt bruk av våld, krigshärars brutala handlingar eller för att förringa människovärdet. När makten däremot brukas väl, då skapas förutsättningar för ett gott liv i samhället.

LUTHERAN CHURCH – CANADA

– HAASTATTELUSSA PASTORI ROBERT BUGBEE

OTTO GRANLUND

ROBERT BUGBEEN ARKISTO

Kuasa pohjoiseen ulottuva, korkeasta koulutus- ja elintasostaan tunnettu maa, joka menestyy hyvin jääkiekossa ja jolla on kaksi virallista kansalliskieltä. Mikä maa sinulla tulee mieleen? Mahdollisia vastauksia on ainakin kaksi, ja yksi niistä on Kanada. Siitä toisesta mahdollisesta vastauksesta poiketen, Kanadassa luterilaisuus ei historiallisesti kuulu valtavirtaan. Silti Kanadasta löytyy jopa varsin suuri (vajaat 300 seurakuntaa, runsaat 50 000 jäsentä) tunnustuksellinen luterilainen kirkko, eli Kanadan luterilainen kirkko, LCC (*Lutheran Church—Canada / Église Luthérienne du Canada*). Pohjoismaisten sisarkirkkojemme jälkeen juuri LCC oli ensimmäinen kirkko, jonka kanssa Lähetyshiippakunta tunnusti ja tunnusti kirkkoyhteyden.

Jotta sisarkirkkomme tulisi meille tutummaksi, pyysin pastori **Robert Bugbeen** esittelemään meille kirkkoaan, jonka hän tuntee hyvin. Vuosina 2008–2018 hän toimi kirkon presidenttinä (vrt. piispa), jolloin hän kiersi aktiivisesti sen seurakunnissa. Nykyään hän palvelee Windsorissa (Ontario) paikallisen LCC:n seurakunnan ja kristillisen akatemian pastorina.

JUURET VANKASTI MISSOURI-SYNODISSA

Pastori Bugbee kertoo, kuinka kirkon varhaisimmat, jo 1800-luvun loppupuolella syntyneet seurakunnat, aluksi kuuluivat yhdysvaltalaiseen Missouri-synodiin. Toisen maailmansodan jälkeen kanadalaisissa seurakunnissa kuitenkin vahvistui ajatus itsenäisestä kirkosta. Bugbee kertoo, että tähän vaikuttivat pääasiassa käytännölliset syyt:

– Kanadalaiset seurakunnat olivat aika pieni osa Missouri-synodia. Suuressa kirkossa ei tunnettu kanadalaisille tärkeitä asioita, eikä kanadalaisen tarpeisiin kiinnitetty riittävästi

huomiota. Jossain määrin itsenäistymiseen vaikutti varmaan myös kanadalainen patriotismi.

Yksi käytännön ongelma liittyi Bugbeen mukaan pappien koulutukseen:

– Kanadalaiset opiskelijat lähetettiin Yhdysvaltoihin opiskelemaan, Fort Wayneen ja St. Louisiin, mutta monet heistä eivät palanneet takaisin Kanadaan.

Pastorikoulutukseen liittyviin ongelmiin saatiin helpotusta jo ennen kuin LCC itsenäistyi vuonna 1988, kun Kanadaan perustettiin omat seminaarit, ensin vuonna 1976 St. Catharinesiin itäisessä Kanadassa, ja 1984 Edmontoniin lännessä. Bugbee toteaa, että LCC:n kokoisessa kirkossa kahden seminaarin ylläpitäminen voi tuntua ylivoimaiselta, mutta tähänkin on syynsä: läntisessä Kanadassa ei muuttoa idän St. Catharinesiin pidetä kovinkaan toimivana ratkaisuna.

Idän ja lännen väliset erot vaikuttavat vahvasti paitsi Kanadaan yleisesti, myös LCC:hen. Pastori Bugbee huomauttaa, että vaikka Kanada on pinta-alaltaan suuri, asuu valtaosa sen väestöstä Yhdysvaltain rajan tuntumassa. On siksi luonnollista, että rajan tuntumassa asuville on toisinaan muodostunut kenties vahvempi side lähellä olevaan amerikkalaiseen seurakuntaan kuin sellaiseen, joka on Kanadan toisessa päädyssä. Bugbee kertoo, kuinka Yhdysvaltojen läheisyys näkyy myös hänen omassa elämässään. Hän on alun perin kotoisin Ohion osavaltiosta, jossa hän ensin varttui eräässä toisessa luterilaisessa kirkossa, kunnes hän opillisista syistä siirtyi Missouri-synodiin 1974. Nykyään hän palvelee Kanadan Windsorissa, jonka erottaa Yhdysvalloista vain Detroitjoki.

– Jos kävelen vain vähän matkan päähän toimistoltani, voin nähdä

Detroitin kaupungin pilvenpiirtäjät, pastori Bugbee toteaa.

LUTERILAINEN KIRKKO HARVAAN ASUTUSSA MAASSA

Yhteys Yhdysvaltain Missouri-synodiin on siis vahva. Bugbee huomauttaa myös, ettei LCC:llä ole omaa kustannusyhtiötä, vaan kirkossa käytetään paljon amerikkalaisen *Cordonia Publishing Housen* julkaisemaa kirjallisuutta.

Bugbee kertoo, että kanadalaiset seurakunnat pääsääntöisesti omistavat oman kirkkorakennuksensa, mikä tietenkin on hyväksi seurakuntien toimintaa ajatellen. Toisaalta Bugbee toteaa, että tämä myös luo painetta rakentaa uusia ja ylläpitää vanhoja kirkkoja.

Seurakuntien jumalanpalveluselämässä on Bugbeen mukaan eroja myös LCC:n sisällä. Etenkin lännessä on varsin yleistä, että jumalanpalvelus on niin sanotusti vapaamuotoisempi. Idässä sitoudutaan selvemmin luterilaisen kirkon liturgiseen perinteesseen, Lähetyshiippakunnan tavoin. Bugbee mainitsee myös, että juuri Itä-Kanadassa sijaitseva St. Catharinesin seminaari on hyvin liturgisesti tiedostava.

Pastori Bugbee mainitsee myös ongelman, joka on suomalaisillekin tuttu. Etenkin maan pohjoisosissa ihmiset asuvat harvassa. Lähimpään seurakuntaan voi olla pitkä matka, ja koska pappeja ei ole tarpeeksi, joutuvat hekin toisinaan matkustamaan pitkiä matkoja, palvelukseen seurakuntia.

Jo alussa mainittiin, että Kanadalla on kaksi virallista kansalliskieltä. Tämä näkyy paitsi LCC:n nimesä, myös käytännön elämässä. Vaikka Kanadan ranskankielinen väestö perinteisesti kuuluu roomalaiskato-liseen kirkkoon, on idän ranskalais-

alueilla nykyään myös muutama luterilainen seurakunta. Bugbee kertoo, miten seurakuntien rakentaminen ranskankielisellä alueella sai alkunsa:

– Vuonna 1976 Gatineau (Québec) kaupungin pormestari otti yhteyttä Missouri-synodin Ontario Districtin presidenttiin (vrt. aluerovasti/piispa). Pormestari oli itse roomalaiskatolinen, mutta toivoi luterilaisten perustavan kaupunkiin seurakunnan. Hän oli huolissaan kaupunkinsa moraalisesta tilasta.

Bugbee mainitsee myös, että LCC:n seurakunnat alkavat palvella eri kieliryhmiin kuuluvia, esimerkiksi oromia, nueria ja mandariinikiinaa puhuvia ihmisiä. Omassa seurakunnassaan Windsorissa hän puolestaan toimittaa sunnuntaiamuaisin messun myös saksaksi. Kaupunkiin muodostui saksankielinen vähemmistö, kun Itä-Euroopan saksankielisiä muutti sinne toisen maailmansodan jälkeen.

LCC tekee myös paljon lähetystyötä. Bugbee mainitsee erikseen Ukrainan, Nicaraguan, Costa Rican, ja Kaakkois-Aasian lähetystyön. Juuri kansainvälisellä areenalla kanadalaisilla on Bugbeen mukaan myös tietty etu. Ensinäkin kanadalaisilla on hyvä yhteistyö amerikkalaisten kanssa. Toisaalta kanadalaiset voivat toimia vapaammin sellaisissa maissa, joihin amerikkalaiset eivät poliittisista syistä ole tervetulleita.

AIKAMME HAASTEET

Kanadan luterilaisilla on vastassaan samat huolet, jotka mietityttävät kristittyjä koko läntisessä maailmassa. Pastori Bugbee sanoo suoraan, mikä maan tilanne on:

– Kanada pakanallistuu kovaa vauhtia.

Yhteiskunnan maallistumisesta huolimatta, LCC:ssä ei Bugbeen mukaan missään merkittävässä määrin esiinny painetta esimerkiksi vihkiä naisia papeiksi. Avioliitto on kirkon konstituution (vrt. kirkkojärjestys) mukaan miehen ja naisen välinen, eikä asia ole kirkossa epäselvä.

Monen muun kirkon tavoin myös LCC on kärsinyt koronapandemiasta ja siitä johtuvista rajoituksista. Bugbee iloitsee kuitenkin siitä, että mo-

net ovat löytäneet takaisin kirkkoon ja jumalanpalvelukseen. Tältä osin korona-aika on koetellut kovemmin niin kutsuttuja liberaaleja kirkkoja, ja Bugbeen mukaan tähän vaikuttaa myös teologiset syyt:

– Jos Raamattua ei pidetä Jumalan sanana, unohtuu helposti myös kolmas käsky ja Hebrealaiskirjeen kehoitus: ”Älkäämme jättäkö omaa seurakunnankokoustamme”. (Hebr 10:25)

Vaikka korona-ajasta siis on LCC:ssä selviydytty suhteellisen hyvin, Bugbee kertoo, että kirkolla on sama vaiva, kuin monella muullakin kirkolla. Messukävijöiden keskiikä on seurakunnissa pääsääntöisesti korkea, ja kirkko menettää jäseniä.

SEURAKUNNAN LÖYTÄMINEN

Lopuksi kysyn, miten suomalainen voisi löytää LCC:n yhteyteen, jos hän vaikka asuu Kanadassa jonkin aikaa. Pastori Bugbee toivottaa tulijat terve-tulleeksi ja toteaa, että helpoin tapa on tutustua etukäteen kirkon nettisivuihin. Hän kuitenkin huomauttaa, ettei sopiva seurakunta välttämät-

tä löydy ihan heti. LCC:n seurakunnat ovat toisiinsa verrattuna erilaisia. Joissakin seurakunnissa myös huomioidaan uudet tulijat paremmin kuin toisissa.

Bugbee huomauttaa, että vaikka ihmiset ennen tulivat kirkkoon, koska se oli tapana, niin on tilanne tänä päivänä erilainen. Tähän liittyen hän sanoo:

– Emme tarvitse ainoastaan tervettä, vaan myös selkeää ja käytännöllistä saarnaa. Seurakuntien on huomattava, että me olemme monin tavoin samanlaisessa tilanteessa kuin alkukirkko.

Tämä onkin luterilaisten hyvä muistua, Atlantin molemmin puolin. Seurakunta ei ole vain paikka, jossa kuullaan sinänsä hyvää ja oikeaa opetusta. Se on yhteisö ja koti, jossa me yhdessä saamme vastaanottaa ja elää niistä Jumalan lahjoista, jotka Herramme armossaan meille antaa. Näihin lahjoihin kuuluu tietenkin Jumalan sana ja sakramentit, mutta myös ne veljet ja sisaret, jotka hän on samojen lahjojen osallisuuteen kutsunut.

Ja Jumala loi ihmisen omaksi kuvaksensa, Jumalan kuvaksi hän hänet loi; mieheksi ja naiseksi hän loi heidät. (1. Moos. 1:27)

Me ihmiset onnistumme sekoittamaan asioita. Vaikka Jumala on luonut kaiken hyväksi ja selkeäksi, me ihmiset teemme asioista hämääriä ja monimutkaisia. Jos me kuuntelisimme Jumalan opetusta ja tyytyisimme siihen, asiat sujuisivat hyvin. Valitettavasti me ihmiset kuitenkin usein haluamme itse päättää asioista ja ajaudumme siksi vaikeuksiin.

Jumala loi kaikki meidät ihmiset omaksi kuvakseen. Meidät on luotu Jumalan mallin mukaisiksi. Me kaikki heijastamme jotain Jumalasta, Hänen olemuksestaan. Jopa kaikkein rujoimmat ja vastenmielisimmät ihmiset paljastavat jotain siitä, millainen Jumala on. Siksi meillä ei ole pienintäkään oikeutta halveksia yhtäkään ihmistä. Jopa syntymättömät ihmiset ovat Jumalan kuvia. Myös kaikki meidän vihollisemme heijastavat jotain Jumalasta. Hän rakastaa kaikkia luotujaan.

Jumala loi myös kaikki ihmiset joko miehiksi tai naisiksi. Sukupuolisuus on valtavan suuri Jumalan lahja meille ihmisille. Juuri se tekee mahdolliseksi avioliiton, jossa mies ja nainen täydentävät erilaisina toisiaan ja yhdessä heijastavat Jumalan kuvaa. Kumpikaan sukupuolista ei ole toista arvokkaampi, vaan molemmat saavat suunnattoman arvonsa siitä, että Jumala on ne luonut sellaisiksi.

Meille, joilla on huono itsetunto, nämä Raamatun opetukset ovat erityisen tärkeitä. Minun ei koskaan tarvitse epäillä sitä, ettenkö olisi tärkeä ihminen juuri sellaisena kuin olen. Minäkin heijastan jotain Jumalasta. Jumala on tarkoittanut minut tällaiseksi. Olen Jumalan silmäterä.

Myös minun sukupuoleni on Jumalan minulle tarkoittama. Saan kasvaa ja kehittyä yhä täydempään miehuuteen tai naiseuteen. Saan vapain sydämin iloita omasta sukupuolestani ja elää sen mukaisesti suhteessa vastakkaiseen sukupuoleen. Myös silloin, kun minulla ei ole puolisoa tai perhettä, saan seurakunnassa, Jumalan perheessä olla toteuttamassa kutsumustani miehenä tai naisena.

*Hartaus teoksesta Seuraa minua. Kirkkovuosi Jeesuksen seurassa
Julkaisija: Suomen evankelisluterilainen lähetysliittokunta
ja Suomen Luther-säätiö, 2018 (s. 7-8).*

Suomen Luther-säätiön tiedotuslehti

Päätoimittaja: Joel Kerosuo
Toimitussihteeri: Pauliina Pylvänäinen
Tilaukset: 050 5225 855
asko.iso-kungas@lhpk.fi

Taitto: Liisa Mäkisalo
Kannen kuva: Antti Koponen
Paino: Grano, Vaasa
ISSN 1457-9901
Nordea IBAN: FI59 1023 3000 2354 52

